

Asia: VN/18098/2025

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi lapsen erityisestä suojelusta ja siihen liittyviksi laeiksi

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu järjestö tai yhdistys

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Ei

Perustelut tiiviisti

Lastensuojelulain sekä siihen liittyvien lakien kokonaisuudistus on tarpeen, mutta esitys olisi vaatinut enemmän ja perusteellisempaa valmistelua. Lakimuutoksia tulisi valmistella paremmin kokonaisuutena, huomioiden riittävillä selvityksillä sosiaalihuolto- ja lastensuojelulakien lisäksi ainakin perhehoitolain, adoptiolain sekä vammaispalvelulain muutostarpeet. Samalla perheiden tuen jatkuvaa muuttumista mm. hyvinvointialueiden rahoituksen ja sosiaaliturvamuutosten vuoksi olisi syytä hillitä, jotta aiempien muutosten vaikutuksista on parempaa tietoa, ennen uusia merkittäviä muutoksia. Vain perusteellisemmalla valmistelulla voidaan varmistaa sinänsä hyvien tavoitteiden, kuten riittävän varhaisen tuen, aito toteutuminen kaikissa perhetilanteissa ja alueellisesti yhdenvertaisesti.

Käsittelyssä olevalla esityksellä on merkittäviä vaikutuksia sosiaalihuollon palveluihin ja tukeen perheiden ja lasten osalta. Erityisesti esityksellä tavoitellut säästövaikutukset herättävät huolta perheiden hyvinvoinnin turvaavien palveluiden turvaamisesta ja väliinpuotoamisesta, mikä korostuu riskinä vaikeammissa perhetilanteissa ja varhaisen, ennaltaehkäisevän tuen tarpeessa olevilla. Kun palveluiden lisäksi on heikennetty sosiaaliturvaa, voi tämä ajaa perheitä kohtuuttomiin tilanteisiin ja lisätä myös yhteiskunnan kustannuksia pidemmällä aikavälillä. Tämä tekee myös vaikeaksi auttaa perheitä sosiaalihuollon kautta; usein kriisitilanteissa tarvitaan ennen kaikkea konkreettista apua ja sosiaaliturvan tukea, jotta kriisi ei pitkity ja syvene.

Monimuotoiset perheet -verkosto keskittyy kuitenkin kommentoimaan omien perheryhmiensä näkökulmaa ja toteaa, että esityksessä tulisi paremmin huomioida pysyvyyden mahdollistaminen osana lapsen edun edistämistä, mm. lisäämällä adoption harkittavaksi pitkäaikaisen sijoituksen vaihtoehdoksi, sekä nostamalla perhehoidon asemaa, kun se on lapsen edun mukaista, osana lainsäädännön tarjoamia mahdollisuuksia lasten ja perheiden tukemiseen kautta sosiaalihuolto- ja lastensuojelupalveluiden.

Monimuotoiset perheet -verkosto muistuttaa monipuolisesta perhehoidon käytöstä mahdollisuutena lisätä järjestelmän inhimillisyyttä, joustavuutta ja varhaista tukea, esimerkiksi kotiin vietävänä palveluna, koko perheen sijoituksina sekä vanhempien suostumuksella tehtävissä sijoituksissa. Erityisesti nuorten osalta perhehoidon potentiaalia ei Suomessa ole täysimääräisesti hyödynnetty. Pysyvyyden merkitys lapsen edun mukaisissa järjestelyissä tulisi nostaa lakiin myös sijoituten osalta.

Esityksen vaikutuksia seurattaessa on tärkeää kiinnittää huomiota normista poikkeaviin perhetilanteisiin, kuten lastensuojelun toteutumiseen vuoroasuvien lasten osalta kummassakin kodissa; uusperhetilanteisiin; muualla kuin lapsen virallisessa osoitteessa asuviin vanhempiin ja/tai huoltajiin ja heidän perheenjäseniinsä; erotilanteiden ja huoltajuuskiistojen aikaiseen tukeen; vanhempien kuormitusta lisääviin tilanteisiin, kuten yhden vanhemman perheisiin, monikkolapsiin ja perheenjäsenen menehtymiseen liittyvään kriisiin.

Kaikissa eri perhetilanteissa tulee olla tarjolla riittävät perheiden hyvinvointia tukevat ja lapsen edun varmistavat palvelut, ja palveluiden tulee mukautua monimuotoisiin perhetilanteisiin sekä niiden yllättäviinkin muutoksiin. Lasten lisäksi jo lainsäädännössä tulisi katsetta kohdistaa koko heidän perheyhteisöihinsä, joiden tukeminen ennaltaehkäisee raskaampien palveluiden tarvetta.

2. Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Ei

Perustelut tiiviisti

Esityksen tavoitteissa ja ongelmien kuvauksissa, jotka sinänsä ovat oikeita, on ristiriita ratkaisujen kanssa. Erityisesti säästötavoitteissa on riskinä, etteivät ne toteudu, vaan siirtävät kustannuksia tulevaisuuteen ja jopa kasvattavat niitä muissa palveluissa. Tavoitteiden toteutumiseen ja nykyisen lainsäädännön haasteiden ratkaisuun tarvittaisiin laajempaa ja perusteellisemmin valmisteltua lainsäädännön kokonaisuudistusta.

3. Mikä seuraavista vaihtoehtoista olisi mielestänne tarkoituksenmukaisin tapa järjestää sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain välinen rajapinta? Valitkaa yksi ja perustelkaa vastauksenne.

Nykytilan säilyttäminen

Perustelut tiiviisti

Rajapintaa tulee selkiyttää, mutta tähän mennessä esitetyt ratkaisut eivät toteuta tavoitteita joustavista, kokonaisvaltaisista ja erityisesti varhaiseen tukeen painottuvista palveluista lasten edun ja perheiden hyvinvoinnin turvaamiseksi.

4. Lausuntopalaute lukuun 1 (Yleiset säännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 1 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

5. Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla muutoksella olevan lastensuojelun asiakkuuden alkamiseen ja päättymiseen?

-

6. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää koskevan asiakasmitoituksen joustavoittamisesta mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

7. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävistä kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

8. Lausuntopalaute luvusta 3 (Lastensuojelun järjestäminen ja kustannusvastuu): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 3 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta sekä vaikutuksista.

-

9. Lausuntopalaute luvusta 4: Onko ehdotus, jonka mukaan lupa lapsen tutkimiseen annettaisiin jatkossa hyvinvointialueen viranhaltijan päätöksellä hallinto-oikeuden sijaan, mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

10. Selkiyttävätkö luvun 4 ehdotukset lastensuojelun päätöksentekosääntelyä?

-

Perustelut tiiviisti

-

11. Lausuntopalaute luvusta 5: Onko ehdotus edunvalvojan palkkioiden ja kulukorvausten rajaamisesta ja yhdenmukaistamisesta valtioneuvoston asetuksella mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia (etenkin taloudellisia) arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

Muut mahdolliset huomiot lastensuojelun edunvalvontaa koskevasta sääntelykokonaisuudesta?

-

12. Muu lausuntopalaute luvusta 5 (Lapsen osallisuus): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 5 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

13. Lausuntopalaute luvusta 6 (Menettelysäännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 6 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

14. Lausuntopalaute luvusta 7 (Lastensuojelun avohuolto): Ovatko lastensuojelun avohuoltoa koskevat ehdotukset mielestänne kannatettavia?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

15. Lausuntopalaute luvusta 8 (Lapsen kiireellinen sijoitus): Onko kiireellisen sijoituksen jatkoa koskeva ehdotus (keston lyhentäminen 30 vuorokaudesta 14 vuorokauteen) mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

16. Lausuntopalaute luvusta 9 (Huostaanotto): Onko huostaanottoa koskeva ehdotus (50 §) mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

17. Lausuntopalaute luvusta 10 (Kodin ulkopuolinen sijoitus): Onko kodin ulkopuolisten sijoitusten ja sijoituspaikkojen valvontaa koskevien säännösten täsmentäminen ja vastuunjaon selkeyttäminen ehdotetulla tavalla mielestänne kannatettavaa?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

18. Lausuntopalaute luvusta 11 (Laitoshoito): Onko ehdotus lastensuojelulaitoksen asuinyksikön henkilöstömitoituksen täsmentämisestä ja osittaisesta joustavoittamisesta (ml. lapsikohtainen vähimmäismitoitus 1 työntekijä/lapsi sekä mahdollisuus suhteuttaa mitoitusta sijoitettujen lasten lukumäärään) mielestänne kannatettava?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

19. Onko ehdotus turvahenkilöä koskevaksi sääntelyksi, jossa turvahenkilön tehtävät ja toimivaltuudet erotetaan selvästi hoito- ja kasvatustehtävistä, mielestänne toimiva?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

20. Lausuntopalaute luvusta 12 (Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 12 säännöksistä 90 § (yhteydenpidon rajoittaminen) ja 93 § (henkilöntarkastus) ja niiden käytännön toimivuudesta ja vaikutuksista.

-

21. Lausuntopalaute luvusta 13 (Jälkihuolto): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 13 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

22. Lausuntopalaute luvusta 17 (Voimaantulo): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita voimaantuloa koskevista säännöksistä ja niiden vaikutuksista.

-

23. Lausuntopalaute ehdotuksesta koskien lisärahoitusta tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) turvaamiseksi yksityisissä koulukodeissa ja Valtion koulukodeissa: Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita TUVA-koulutuksen rahoitusta koskevasta säännöksestä ja sen vaikutuksista.

-

24. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen taloudellisista vaikutuksista?

-

25. Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksen 38 §:n 3 momentilla mahdollisesti olevan?

-

26. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen muista vaikutuksista?

-

27. Vapaamuotoiset huomiot

Pysyvyyden merkitystä lapsen edun toteutumisessa tulisi lainsäädännössä lisätä, mahdollistaen esim. lapsen edun mukaiset ratkaisut adoptioon pitkäaikaisen sijoituksen vaihtoehtona. Lainsäädännössä olisi tärkeää myös huomioida koko perheyhteisön osa lastensuojelussa; sekä palveluiden ja tuen tarpeessa olevana ja lastensuojelutarvetta tuettuna ehkäisevänä, että osana lastensuojelun toteuttamista, esimerkiksi läheissijaisvanhemmuuden kautta.

Kolu Emma
Monimuotoiset perheet -verkosto